

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ, מועד ב' תשפ"ד, 2024
מספר השאלון: 011271
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

הוראות לנבחן

- שימו לב:** בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.
- א. משך הבחינה: שעהיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
- פרק א – שם המספר ואותיות השימוש – 20 נקודות
- פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות
- סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
- ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
- שימו לב:** בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
- השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.**
- הנחיות מיוחדות למועד זה: בפרק ב (תחביר) ובפרק ג (מערכת הצורות) חמש שאלות בכל פרק (לכל שאלה – 20 נקודות). תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: חובה - שם המספר ואותיות השימוש

שאלה 1

- ב־עשרים ושניים בפברואר אֲלֶפֶים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם (האפשרות הראשונה)
- חֲמֵשׁ השפות; תשעה מיליון
- שני סוגים; בְּשִׁלּוֹשׁ השנים הראשונות
- פי שלושה
- בעמוד שישים ואחת
- שְׁמוֹנֶה מוסדות
- בני שש עשרה

פרק ב: תחביר

שאלה 2

א. (1)

- I. משפט מורכב: [מי שאינו יודע שפות זרות], פסוקית נושא אינו יודע דבר על השפה שלו עצמו.
 - II. משפט איחוי: [אומנם האנגלית תהיה השפה השימושית ביותר], איבר א [אך ידיעת שפה נוספת נושאת עימה יתרונות קוגניטיביים ותרבותיים]. איבר ב
- (2) אם אינך יודע שפות זרות, אינך יודע דבר על השפה שלך (עצמך).
או: אם אדם אינו יודע שפות זרות, הוא אינו יודע דבר על השפה שלו (עצמו).

ב. לעיתים - תיאור

דוברים - נושא; דו־לשוניים - לוואי

משתמשים - נושא

בשתי הלשונות שלהם - מושא (הגרעין: הלשונות; בשתי - לוואי; שלהם - לוואי)

בו־בזמן - תיאור

שאלה 3

א. (1)

I. חוקרים מצאו [כי במוח הדוילשוני מחלת האלצהיימר מתעכבת]. – פסוקית מושא
II. לדעת חוקרים, רכישת שפה זרה היא מעשה כדאי [כי יש לה השפעה חיובית על המוח]. – פסוקית תיאור
סיבה

III. ההנחה היא [כי ידיעת שפה נוספת מעכבת מחלות, כגון דמנציה ואלצהיימר]. – פסוקית נשוא
(2)

I. מחלת האלצהיימר – נושא (של הפסוקית)

II. כדאי – לוואי

III. מעכבת – נשוא (של הפסוקית)

ב. חוקרים ממליצים על רכישת שפה חדשה כי היא מחיה את המוח.
(אפשר גם: חוקרים ממליצים לרכוש שפה חדשה כי רכישה של שפה חדשה מחיה את המוח.)

שאלה 4

א. נראה כי בתחרות בין השפות הנפוצות ידה של האנגלית על העליונה. אף על פי שיש יותר דוברי סינית בעולם, השפה האנגלית חשובה יותר. בימינו השימוש באנגלית הולך ומתרחב, ובשלב מסוים העולם כולו יוכל לתקשר בשפה אחת.
הנשואים: נראה; על העליונה; (ש)יש; חשובה; הולך ומתרחב; יוכל לתקשר.

ב. (1) משפטים II ו-III.

(2) II. נבחנה ועלתה – נשוא כולל.

III. החשוב ופורץ הדרך – לוואי כולל.

ג. ידיעת שפה נוספת מאפשרת כניסה לתרבות של דובריה ומשפרת את הביצועים של המוח.
(אפשר גם: "...וכן / וגם משפרת...", או בסדר הפוך: "ידיעת שפה נוספת משפרת את הביצועים של המוח ומאפשרת כניסה לתרבות של דובריה.")

שאלה 5

א. (1) כמו פתרון בעיות, זיכרון ורעיונות

(2) תהליכים קוגניטיביים גבוהים

(3) מושא

ב. משפט I: חלק הדיבור – שם עצם; התפקיד התחבירי – לוואי

משפט II: חלק הדיבור – פועל; התפקיד התחבירי – נשוא

משפט III: חלק הדיבור – שם תואר; התפקיד התחבירי – לוואי

משפט IV: חלק הדיבור – פועל; התפקיד התחבירי – נשוא + נשוא

שאלה 6

א. "דוֹלִשׁוֹנוּת היא מצב שמשתנה לאורך החיים", אומרת ד"ר עוז, קלינאית תקשורת התפתחותית. על פי המחקר שלה, יכול להיות שהשפה הדומיננטית של ילד מסוים היא השפה המדוברת בבית. אולם ככל שהוא נמצא במגע עם הסביבה, שפת המקום נעשית דומיננטית. כמו כן לא מעט גורמים משפיעים על הדוֹלִשׁוֹנוּת לאורך השנים: מוטיבציה ללמידת השפה, יוקרתיות השפה, זהות הילד וזהות ההורים.

ב. (1)

I. הסיבה החשובה [שבגללה מומלץ שאנשים ילמדו עוד שפה] היא בריאותית.
II. ילדים [המתקשרים באמצעות שתי שפות] נהנים מיתרון מוחי כי שפה נוספת מחיה את המוח.

(2) פסוקית לוואי

(3) משפט I: הסיבה החשובה היא בריאותית.

משפט II: ילדים נהנים מיתרון מוחי.

פרק ג: מערכת הצורות

שאלה 7

הפועל	השורש	הבניין
נוֹטֵם	נ-ט-י	פעל (קל)
הָשׁוּוּ	ש-ו-י	הפעיל
הוֹכִיחַ	י-ו-ח	הופעל
תִּשְׁאַל	ש-א-ל	נפעל
מִתְאַפְּיָנִים	א-פ-י-ן	התפעל
לְשׁוֹחַח	ש-ו-ח	פיעל

ב. לְקוֹת: ל-ק-י

יָעָה: י-ו-ד-ע

יִכְלֹת: י-כ-ל

מְצוּפִים: צ-ו-ף

שאלה 8

הפועל	השורש	הגוף	צורת הציווי (נוכח)
מְפַנֵּם משפט I	פ-נ-ם	נסתר	הִפְנֵם
מְפַנֵּם משפט II	פ-נ-י	נסתרים	הִפְנֵה

ב. הדובר (משפט ראשון) – פועל

נוספת – שם תואר

מעצבת – פועל

הדובר (משפט שני) – שם עצם

ג. (1) מציאה

(2) מדיקת – ד-י-ק; מבוך – ב-ו-ך; מתחילה – ת-ח-ל

שאלה 9

א. הוראה: השורש י/ו-ר-י; צורת הבינוני יחיד באותו הבניין – מורה

הוצאה: השורש י/ו-צ-א; צורת הבינוני יחיד באותו הבניין – מוציא

ב. (1) ב-ו-ן

(2) שם פעולה בבניין פעל (קל): בנה

שם פעולה בבניין הפעיל: הבנה

שם תואר בצורת הבינוני בבניין נפעל: נבון

ג. (1) הפועל מציידים נוטה בבניין פעל (פועל). המילה ציוד היא שם הפעולה של בניין פעל (פיעל).

(2) המשפט השני: "ציוד המדריכים בערכת עזרה ראשונה נעשה בתחילת הטיול."

(3) צד, מצייד, מצטייד

שאלה 10

א. (1) א-ו-ר

(2) נפעל

(3) הפעיל

ב. (1) אורית

(2) בסיס וצורן סופי

ג. (1) שלטונות

(2) קטלון

(3) קטלון

ד. (1) תופרת

(2) תקטלת

(3) ת-פ-ר

ה. (1) מלוכה

(2) קטולה

(3) הה"א מציינת שהמין של המילה הוא נקבה: מסורה = מסור + ה (מנועה = מנוע + ה; מלוחה = מלוח + ה).

שאלה 11

א. דוילשוניות: סוג הצורן – צורן גזירה; משמעות הצורן – שם עצם מופשט (הפשטה)

דוילשוניות: סוג הצורן – צורן נטייה; משמעות הצורן – ריבוי בנקבה (רבות)

ב. (1) מיזם, מגדר, מקלול

(2) הלחם בסיסים

ג. (1) הבסיס של שתי המילים הוא מילה שאולה מלועזית (שאילה מלעז): מתמטיקה, קטלן / קטלוניה.

(2) מתמטיקאי – אי: בעל מקצוע / תפקיד.

קטלנית – ית: שם תואר / שפה (שם של שפה).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon